

***Probleminio mokymosi patirtys
medicinos studijose: dėstytojo
vaidmens kaita***

Linas Leonas
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas
2016-04-16

Švietimo funkcija

Priklausomai nuo pasirinktos paradigmos, apibrėžiama įvairiai plačiai...

- Nuo siaurų „paslaugų besimokančiajam“ (profesinė funkcija)
- iki asmens augimo ir visuomenės raidos poreikių atliepimo (humanistinė, socialinė, transformacinė funkcijos).

Didaktiniai metodai

Studijų programos didaktiniai metodai pasirenkami pagal numatomą studento veiklą ir ugdomas kompetencijas.

... tačiau juose taip pat dalyvauja dėstytojai → dėstytojų kompetencijų poreikis ir plėtotė

LSMU atvejis

Nagrinėjama patirtis –

probleminio mokymosi diegimas medicinos studijose ir pastebėti jo poveikiai dėstytojams bei studijų sistemai.

Probleminis mokymasis

- kas tai yra (trumpai)?

PM atsiradimas

Klasikinė istorija:

Kanados McMaster universitete bandymas pakeisti medicinos studentų mokymąsi ir motyvaciją:

→ pirmieji trys studijų metai studentų suvokiami kaip mažai susiję su klinicine praktika

PM atsiradimas

H.Barrows & kolegoms kilo mintis (1960-ieji)
panaudoti gyvenimišką situaciją kaip mokymosi
scenarijų

- pagalba įžvelgti sąsajas su ateities profesiniais vaidmenimis
- motyvavimas studijuoti
- atsakomybės ir profesinių savybių svarbos atskleidimas

PM ypatumai

Svarbiausi skirtumai nuo tradicinės programos:

- programos turinio organizavimas
- problemų sprendimas studentų grupėje

Probleminio mokymasi ypatybės (pagal H.Barrows):

- Į studentą orientuotos studijos
- Mažose grupėse
- Tutoriai, o ne dėstytojai
- Problema yra grupės darbo ir studijų stimulus
- Problemos sprendimas vysto kognityvinius gebėjimus
- Naujos žinios įgyjamos savarankiškų studijų metu

PM privalumai ir sunkumai

Privalumai

- Skatina į studentą orientuotas studijas
- Mokymosi visą gyvenimą įgūdžiai
- Dėmesys įsigilinimui, o ne faktams
- Gilusis mokymasis ir konstruktyvistinis

Iššūkiai

Laiko sąnaudos (studentų ir dėstytojų)

Atsinešti tradicinio požiūrio „reliktai“

Dėstytojo vaidmenų pasikeitimas ir išsiplėtimas

Studentų vertinimas

Informacinis perkrovimas (kognityvinis krūvis)

PM diegimas LSMU

Įdiegtas 2007 metais (pirmoji laida 2013 metais)

Pasirinktas hibridinis modelis su palyginti dideliu klasikinių užsiėmimų santykiu

Sisteminiai pokyčiai universitete:

- Studijų programos struktūra
- Dėstytojų (tutorių) parengimas
- Proceso pertvarka – naujos veiklos formos, tvarkaraščiai, studijų reglamentavimas

Kas naujo studentams?

- Mokymosi eiliškumas – studijų turinio struktūra
- Studentų veikla
- Santykiai su dėstytojais

Studijų turinio struktūra

Daugiadisciplininės situacijos:

→ Skirtingų disciplinų tarpusavio santykiai ir sąsajos

Studijos pradedamos situacijų nagrinėjimu:

→ Poreikis prisiminti, kelti hipotezes, planuoti studijas

Atviros situacijos:

→ Galimi įvairūs sprendimo būdai...

Studentų veikla

Diskusijos yra centrinis sprendimo procesas:

- Komandinio darbo įgūdžiai
- Būtinai kritinis ir konstruktyvus mąstymas

Dėstytojai pataria, bet nevadovauja:

- Atsakomybė už diskusijų eigą ir rezultatą

Kas naujo dėstytojams?

Pirminė mintis buvo susijusi su studento vaidmens pasikeitimu, tačiau tai neišvengiamai pakeitė ir dėstytojo vaidmenį...

- Mokymai diegimo metu
- Parengta dėstytojų edukacinės kompetencijos tobulinimo programa (naujiems dėstytojams) – vykdoma 1-2 kartus kasmet
- 2015/2016 metais – antros pakopos programa
→ PM dalyvaujančių dėstytojų introspekcijos

Studijų sistemos pokyčiai

- Specialiai sukurti standartizuoti detalūs modulių aprašai
- Integruoti detalūs tvarkaraščiai
- Studijų reglamento pakeitimai
- Modulių vadovų ir fakulteto administracijos susitikimai ir studijų rezultatų aptarimai kartą per semestrą

Kokie rezultatai?

„Studentų pusė“ jau daug vertinta:

- studentų požiūris
- absolventų kompetencijos baigus studijas ir vėliau
- mokymosi visą gyvenimą įgūdžiai

Dėstytojų vaidmens transformacija
probleminio mokymosi kontekste
nagrinėjama rečiau

Dėstytojų mintys apie vaidmenį

Nuo dėstymo prie pagalbos patiems organizuotis studijas:

- „Yra grupės, kurias reikia pastoviai stimuliuoti. Yra kur tik klausaisi“
- „Išklausyti! Leisti pasakoti iš priešingos pusės. Ne kaip tutoriui geriau. Skatinti integruoti“

Bendravimo atmosferos pokyčiai

- „Bendravimas tapo lengvesnis“
- „Anksčiau labiau priklausė nuo tavęs, turėjo atsiskaityti“

Dėstytojų mintys apie bendravimą

Bendravimo atmosferos pokyčiai

- „Bendravimas tapo lengvesnis“
- „Anksčiau labiau priklausė nuo tavęs, turėjo atsiskaityti“
- „Studentų savarankiškumas. Anksčiau daugiau paternalizmas“

Dėstytojų mintys apie asmeninį tobulėjimą

Asmeninis dėstytojo tobulėjimo poreikis

- „Turi žinoti apie ką kalbės, iš įvairių dalykų – ką pasakė, ko ne“
- „Pradžioje daug kam atrodo, kad gali tyliai prasėdėti“
- „Pradžioje – užtenka tiek, kiek tekste, o po to – reikia į gylį“
- „Tutorius turi būti kompetentingas kitose disciplinose – jei studentai susiginčia“
- „Jei žmogus nelinkęs skaityti, tutoriniai bus mažiau kokybiški“

Dėstytojų mintys apie organizavimą

Organizaciniai studijų programos procesai

- „Po tutorinių vyksta aptarimai“
- „Modulio turinys – pastebi, kad kai kurias temas daug kas perdengia, o kai kurių niekas nepaima“

PM sistemos iššūkiai dėstytojui

- Atviros situacijos – studijų rezultatai apibrėžti, tačiau galimi įvairūs sprendimo būdai
- Besikeičiantis profesinis kontekstas
- Nagrinėjimo procesas turi etapus, tačiau konkrečius veiksmus renkasi studentai
- Didelė bendravimo svarba
- Studentų, studentų grupių bei studentų kartų skirtumai
- Procesų vieningumo visose studijose

Sąsajos su darnios raidos kompetencijomis

Kompleksiškas mąstymas ir praktika:

- susiejant įvairius mokymosi kontekstus ir disciplinas;
- aprėpiant įvairias kultūras ir požiūrius;
- įžvelgiant įvairius sudėtingų reiškinių ir situacijų aspektus.

Perspektyvos numatymas:

- kritinė refleksija ir mokymasis iš praeities;
- dabarties situacijos supratimas;
- įvairių ateities alternatyvų ir jų realizavimo būdų išvada.